

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200906

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP—23—4—4—69—5,000.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

K81.6

Accession No.

K232

1529

Author

V34V

అన్నామయ్య

Title

అన్నామయ్య 1553

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಕವನ ಸರಣಿ

ಒಣ ಜಂಬ

ಜನವರಿ ೧. ೧೯೫೧

ಆ ಹಾಡು

ಅನುರ ಗಾಂಧಿ

ಚರಕಾ ಚಲಾ ಚಲಾಕೇ

ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ

ಭಿಕ್ಷುಕಿ

ಕವಿ

ಕೊಲೆಯ ಕಳಸ

ಒಣಜಂಬ

'ನೀನು ಬರಿಯ ಸೋಮಾರಿ,
 ನನಗೆ ಇರುವ ಕುಶಲಕರ್ಮ ನಿನಗೆ ಬಾರದೇತಕೆ
 ನನ್ನ ಶಿಷ್ಟ, ಕಾಲಕ್ರಮ ನಿನಗೆ ಅರಿಯದೇತಕೆ
 ಇಸಿತು ಸಣ್ಣ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎನಿತೊ ಕೆಲಸ ನಡೆಸಿಹೆ
 ನೀನು ಬರಿಯ ಜಂಬದಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ ದೇಹ ದಂಡಕೆ
 ನನ್ನ ಜನುಮಕಿದೋ ತಿರೆ
 ನಿನಗು ಹುಟ್ಟು ಇದೇ ಇಳೆ
 ನೋಡು ಎಂಥ ತಾರತಮ್ಯ, ಬರಿಯ ಅಳತೆ ವ್ಯರ್ಥವೆ
 ನಿನಗು ಹಿರಿದು ಆನೆ, ನೀನೆ ಅದನು ಹಿಡಿವವ
 ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ನೀನೆ ಹಿರಿಯ ನನಗೆ
 ನಿನ್ನ ನಡೆಸೆ ನಾನೆ ಬೇಕು ; ನಾನು ಸಾಕು
 ಮೃಗಶಕ್ತಿಗೆ ಬೆಲೆಯು ಸೊನ್ನೆ
 ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನೆತ್ತಬಲ್ಲೆ ನೀ
 ಅಪ್ಪಳಿಸಲು ನೆಲಕೆ ನುಚ್ಚುನೂರು ನಾ
 ಮೃಗಶಕ್ತಿಗೆ ಬೆಲೆಯು ಸೊನ್ನೆ
 ನಿನ್ನ ನಡೆಸೆ ನಾನೆ ಬೇಕು
 ನೀನು ದಿನವ ಕಳೆಯೆ ನಾನೆ ಬೇಕು
 ಕೆಲಸಬೊಗಸೆ ಸಿನಿಮ ಊಟ
 ಕ್ರಮದಿ ನಡೆಯೆ ನಾನು ಬೇಕು.
 ನಾನಿಲ್ಲದೆ ನೀ ಸತ್ತೆ
 ಮೆದುಳಿಲ್ಲದ ಬೂದು ಕತ್ತೆ '
 ಗಡಿಯಾರವು ಕೊಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು ಬರಿಯ ಜಂಬ.

ಮನುಜನೆದುರು ಮೇಜಮೇಲೆ ಕುಳಿತು
ಟೆಕ್ ಟೆಕ್ ಟೆಕ್ ಎಂದು ಗೊಣಗು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
ನರನ ತನಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತ
ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು.
ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮನುಜ ಮರೆತ ಕೀಲಿ ಕೊಡಲು
ತ್ರಾಣವಳಿದು ಉಸಿರು ನಿಂತು ಪ್ರಾಣಹೋಯ್ತು ಗಡಿಯಾರಕೆ
ಕೊನೆಯಾಯಿತು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಜಂಬಕೆ

ಜನವರಿ ೧. ೧೯೫೧

ಕಳೆಯಿತಿದೊ ಮೊದಲರ್ಧ ಶತಮಾನ
ವಿಪ್ಲವವೆ ಬಸಿರಾದ ಯುಗದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ.
ಬುವಿಯ ಸೊಗವಿನ ಗುಡಿಯ ಹಾಳು ಕಾಡಾಗಿಸಿದ
ಮಹದುಗ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮವೆರಡ ಕಂಡಾಯ್ತು.
ಸುಖದ ತಳದಲಿ ನೋವು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ
ಹಗಲ ನುಂಗಲು ರಾತ್ರಿ ಕಾದು ಕೂತಿರುವಂತೆ
ಶಾಂತಿಯಾ ಬಸಿರಿನಲೆ ಯುದ್ಧವೂ ಇಹುದೆಂಬಂತೆ
ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಲಿದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ; - ಕತ್ತೆಯ ಲದ್ದಿ.

ರಶಿಯದೇಶದ ಶಿಲ್ಪಿ ಲೆನಿನ ಮೂಡಿಸಿಹನಗೊ
ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಮಾಜ ವಿರಚನೆಯ.
ತಿರಿಯೆಲ್ಲ ಹರಡಲಿಕೆ ಹವಣಿಸಿದೆ
ರೈತ ಕೂಲಿಗಳ ಆಳುವಿಕೆ.
ಹಣ ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿನಾ ಬಯಕೆಯಲಿ,
ಮತಾಂಧತೆಯ ಕತ್ತಲಲಿ,
ರಣಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿಹುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ.
ತತ್ವಪಸರಣೆಗಾಗಿ ರಣ ನಡೆವ ಕುರುಹಿಹುದು ಇಂದು.
ಸುಖ ನಲಿವುಗಳ ಹೊನಲು ಹರಿಯುತಿಹ ಅಮೆರಿಕಾ
ಧನವನಾರಾಧಿಸಿದೆ ;
ಧನವೆ ದೇವರೆನುತಿದೆ.

ಹೊಸ ಹಾಡು

ರಶಿಯದಲಿ ದುಡಿಯುವುದೆ ದೈವ,

ಸರ್ವಸಮತೆಯೆ ಧೈಯ.

ಧನ - ದುಡಿಯೆ ಕೂರಾದ ಮುಚ್ಚಿನಲಿ ಹೋರುತಿವೆ ;

ಐಶ್ವರ್ಯ - ಸಮತೆಗಳು ಸುತ್ತಿಗೆಯ ಚಚ್ಚುತಿವೆ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ.

ಸಿಡಿನುದ್ದು ಅಣುಬಾಂಬು ಜಲಜನಕಬಾಂಬು

ಬುವಿಯನ್ನು ಕವಿಯುವಾ ದಿನವೆಂದೊ ? ಎಂದು

ಬೆದರಿ ಬಸವಳಿದಿಹುದು ಜಗದ ಜನತೆಯ ಗಡಣ.

ಮುತ್ತು ರತುನದ ರಾಶಿ, ಧನ ಕೋಟಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ದ್ರೆಗೈಯುತಿವೆ

ಕೆಲವು ಎಡೆಗಳಲಿ ;

ದಿನವ ಕಳೆಯಲು ಕಾಸ ಕಾಣದೆಯೆ ನರಳುವರು ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲಿ.

ಹಲವು ಆಗಾರದಲಿ ಉಣಿಸು ಬರಿ ಕೊಳೆಯುತಿದೆ ;

ಲಕ್ಷ ಜನ ಉಣಿಸಿರದೆ ಹಸಿವಿನಲಿ ನರಳುವರು.

ಕೆಲವು ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಬಹು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಕಡಲೊಳಗೆ

ಎಸೆಯುವರು ;

ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಜಿಯೂ ಕಾಣದೆಯೆ ಸಾಯುವರು.

ಎಂಥದಿದು ವೈಷಮ್ಯ ! ಏಕೆ ಬಂತೀ ವಿರಸ !

ಮುಗಿವೆಲ್ಲಿ ? ಮುಗಿವೆಂದು ? ಹಾದಿಯೆತ್ತ ?

ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಧಿಸಿದೆ ನೂರು ಸುಖಸಾಧನವ :

ರೈಲು ಕಾರು ವಿಮಾನ

ಪಯಣಸುಖ ಬೆಳೆಸಿಹವು,

ಜಗವೆ ಕಿರಿದಾಗಿಹುದು ;

ಇನಿ ಸಿನಿಮ ರೇಡಿಯೊ ಟೆಲಿವಿಷನ್ನು

ಕೋಟಿ ಜನಗಳ ನಿತ್ಯ ಉಲ್ಲಸದಿ ತಣಿಸಿಹುದು, ಕುಣಿಸಿಹುದು.

ಹೊಸ ಹಾಡು

ಒರಟು ಹೆಚ್ಚಡ ಹೋಗಿ, ನವುರಾದ ಉಡುಪಿಹುದು ಎಲ್ಲರಿಗು.

ವಿದ್ಯುತ್ತು

ನೂರು ಸುಖ ಸಾಧನವ, ನೂರಾರು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನು

ಅಳಿದ ಶತಮಾನಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗಿಂತ

ಮಿಗಿಲಾದ ಅನುಕೂಲ ಸುಖಿಸುತ್ತಿಹನು.

ಇಂದಿನೀ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಇವೆ! ಎಲ್ಲ ಇವೆ!

ಶಾಂತಿ ಹಿತ ತೃಪ್ತಿ ;—ಇವು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ.

ಹಿಂಸೆಯಿಂ ತತ್ತರಿಸೆ ಜಗ

ಅಹಿಂಸೆಯನು ಬೋಧಿಸಲು ಐತಂದ ;

ಉಗ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮಗಳು ತಿರೆಯ ತಲ್ಲಣಿಸಿರಲು

ಶಾಂತಿಯನ್ಮೃತವ ನೀಡಿ ಗಾಂಧಿಯೈತಂದ ;

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಚಳುವಳಿ ಕ್ರಾಂತಿಸಾಧನವೆಂದು ತೋರಿಸಿಯೆ

ರಾಜಕಾರಣದಿ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ;

ತಿರೆಗೆಲ್ಲ ಅರಿವಾಯ್ತು ; ಬೆರಗಾಯ್ತು.

ರಾಜಕಾರಣದಿ ಕೊಳೆ ಕಳೆಯೆ ಹೆಣಗಿದ ಗಾಂಧಿ.

ಸುರಗಾನ ಹಾಡಿದಾ ಭವ್ಯಾತ್ಮ ರಾಕೂರ.

ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಶ್ವ ಅರಳುತ್ತಿದೆ, ಎಂದರಿತ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್.

ಮಾನವನ ಸಾಧನೆಯು ಮುಗಿದಾಯ್ತು,

ಮುಂದಿನದ ಸಾಧಿಸಲು ದೇವಮಾನವ ಬೇಕು ;

ಎಂದಂದ ವೇದಾಂತಿ ಅರವಿಂದ.

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ರಿವರೆಲ್ಲ ಬಾಳಿದರು ಉರುಳಿದೀ ಪರ್ವದಲಿ.

ಇಂಥ ಪುಂಗವರನ್ನ ಹೆರಲೆನಿತು ಶತಮಾನ ಕಾಯಬೇಕೇ ಪೃಥಿವಿ !

ಹೊಸ ಹಾಡು

ಕಿರೀಟಗಳುರುಳಿಹವು, ಉರುಳುತಿವೆ.
 ನಾಡಿನುನ್ನತಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರ ಬಯಸುವುದು ಬಹು ಹಣವ ;
 ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು ?
 ಇಲ್ಲದರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಾಯ್ತು ;
 ಉಳಿದಿಹರು ಇರುವವರು,-
 ಅವರ ಮೇಲೂ ಬಿತ್ತು ಹಿರಿ ತೆರಿಗೆಗಳ ಭಾರ.
 ರಾಜರುಗಳುರುಳಿದರು ;
 ಹಿರಿಯ ನೆಲದೊಡೆಯರೂ ಉರುಳುತ್ತಲಿಹರು ;
 ಹಣವಂತ ಗಣವೆಲ್ಲ ತೆಳ್ಳಗಾಗುತ್ತಲಿದೆ.
 ಸಮತಾಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಾದಿ ಹಸನಾಗುತಿದೆ.

ನಾಗರಿಕ ಮಾನವನು ಬುವಿಯ ಕೊನೆಗಳನೆಲ್ಲ ಕಂಡಾಯ್ತು,
 ಕಾಣದುದು ಇನ್ನಿಲ್ಲ.
 ಕೊಂಪೆ ಕೊಂಪೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡುಗಳ ಬಾವುಟಗಳೇರಿದವು ;
 ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ನೆಲದ ಶೀತವಲಯಕು ಕೂಡ ಕಚ್ಚಾಟವಾಯ್ತು.
 ಅಧಿಕಿಸುವ ನಾಡವರ ನೆಲೆವೀಡಿಗಾಗೆಂದು ನೆಲಗಳನು ಗೆಲ್ಲಲಿಕೆ,
 ಜರ್ಮನಿಯು ಯುದ್ಧಗಳನೆರಡನ್ನೂ ಹೂಡಿಯಾಯ್ತು.
 ಯೂರೋಪು ಕಬಳಿಸಿತು ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲ ಖಂಡಗಳ ;
 ದಲಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೆರೆದು, ವಿಪ್ಲವವನೇಳಿಸಲು,
 ಯೂರೋಪರಾಕ್ಷಸನು ಹಿಂಸರಿದ.
 ಆದಿತ್ಯ ಮುಳುಗದಾ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲಿ
 ರವಿ ಮೂಡದಂತಾಯ್ತು.
 ಶತಮಾನಗಳ ದಾಸ್ಯಶೃಂಖಲೆಯ ಕಿತ್ತಿಸೆದು
 ಭಾರತವು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹೊಸ ಉಸಿರ ಉಸಿರಿಹುದು.

ಇಂಡೋನೇಷಿಯ ಚೀನ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಹಳೆಗಳ ಮೊಳಗಿ ಇಹವು.

ಆಕ್ರಮಣಕೆಡೆಯಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಧರೆಯಲ್ಲಿ ;

ದಲಿತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿರವು ವಸಾಹತಿಗಾಗಿ.

ಚಂದ್ರ ಮಂಗಳರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸ ಬಯಸಿರುವ ಮಾನವನು

ರಾಕೆಟ್ಟುಗಳನಿಂದು ಕಳಿಸತೊಡಗಿಹನು ;

ಮಾನವನ ಕೈಸಿಕ್ಕಿ ಬುವಿಯಿದುಗೋ ಸುಡುಗಾಡು !

ಗ್ರಹಗಳನು ಕೆಡಿಸಲಿಕೆ ಹೆಣಗುತಿಹನೀ ಮಂಗ.

ಅನಿಲ ವೇಗದ ಪ್ರಗತಿ,

ವಿಪ್ಲವ ಪರಂಪರೆಯು,

ಇಂಥ ಹಿರಿ ಸಾಧನೆಯು,

ಇಂಥ ಪರಿವರ್ತನೆಯು,

ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದಾ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲಿ

ನಡೆದಿಲ್ಲ ಬುವಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ.

ಈ ವೇಗ ಇನ್ನಾವ ವೇಗಕ್ಕೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟು

ಭೂಗ್ರಹವು ಅಳಿಯುವುದೋ, ಎನುವ ಸಂಶಯವಾರಿ

ಮನವ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಈ ಪರ್ವ ದಿನದಲ್ಲಿ.

ಆ ಹಾಡು

ತುಜ್ಜಿ ನದಿ ನಗುನಗುತ ಮೆಲಿತು ಹರಿಯುತಲಿತ್ತು.
ಸಂಜ್ಜಿ ರವಿ ಬಾನ್ದಳದಿ ಮುಳುಗಿ, ಕೆಜ್ಜಿದಿರುಗಳ
ನದಿ ನೀರ ಮೇಲ್ ಸೂಸಿ ಚೆಲುವಿಸಿದ.
ಅರಳೆನೋಡದ ತುಣುಕು ಬಾನಿನಲಿ ತೇಲಿದುದು
ಬಣ್ಣಗಳ ಉಡುಪುಟ್ಟು ಸೊಗಯಿಸಿತು.
ನದಿಯ ಬದಿ ಬಾಗಿದ್ದ ಹಸಿರು ತರುವಿನ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತ ಕೋಗಿಲೆ ಹಾಡ ಹಾಡಿತಗೊ,-
ಕುಹೋರ ಕುಹೋರ, ಎನ್ನು.

ಆ ದನಿಯ ಈ ಹಾಡ ಕೇಳಿದ್ದೆ ಹಲವು ಸಲ.
ಸನಿಹದಲಿ ನಿನ್ನ ನಾ ಕೇಳೆನ್ನ ಕೋಗಿಲೆಯ,-
ಹಳೆಯ ಹಾಡಿದು ಸಾಕು, ಹೊಸ ಹಾಡ ಹೇಳೆನ್ನು.
ಮತ್ತೆ ಮೂಡಿತು ಅದುವೆ 'ಕುಹೋರ' ಎನುವ ದನಿ.

'ನಿನಗೆ ಬಹುದೊನ್ನೆ ನುಡಿ ; ಬೇರೆ ಹಾಡೇ ಅರಿಯೆ.
ಹೊಸಹಾಡ ಹಾಡುವೆಯೊ, ಹಾಡೊನ್ನ ಹಾಡು.
ಹಳೆ ಹಾಡ ಹಾಡುವೆಯೊ, ಸಾಕಾಯ್ತು ಹೋಗು'

ಉತ್ತರವ ತರುವವೊಲು ದನಿಯಿತದೊ ಕೋಗಿಲೆಯು
ಕುಹೋರ ಕುಹೋರ, ಎನ್ನು ;
ರಿಕ್ಕೆಗಳ ಪಟಪಟಿಸಿ ಹಾರಿಹೋಯಿತು ದೂರ.
ಸಂಜ್ಜಿ ಗೆನ್ನಾರಿತ್ತು ; ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದಿತ್ತು ;

ಬಣ್ಣಗಳ ಮುಗಿಲೆಲ್ಲ ; ನದಿಯ ನಗು ಮಿಚ್ಚಿಲ್ಲ.
ಕೋಗಿಲೆಯ ಕುಹಾರವ ಮನದಿ ಗುರುಗುಡುತ್ತಿತ್ತು.
ಇನಿ ದನಿಯ ಆ ಸೊಮ್ಮು ಮಧುಮಧುರ, ಕಿವಿಗಿಮ್ಮು.
ವೆೞನವೆತ್ತೆತ್ತಲೂ ಪಸರಿ ಪಸರುತ್ತಿರಲು
ಮನದಿ ಮರುದನಿ ನುಡಿವ ಕೋಗಿಲೆಯ ಆಯಿಮ್ಮು
ಹಳೆ ಹಾಡು ಆದೇನು, ಹೊಸಹಾಡು ಆದೇನು ;
ಎನ್ನನ್ನು ನಿನೆ ನಾ ನೆನೆದು ಆ ನುಣ್ಣಿನಿಯ.

ಅನುರ ಗಾಂಧಿ

ಎಲ್ಲರಂತೊಬ್ಬ ನೋಲು ಬೆಳೆದು
ಬೆಳೆಯೆ ಹೈನಾಚಲದವೋಲಾದೆ
ಒಳಬೆಳಕ ಸೆಲೆಯಿಂದ.
ಎಲ್ಲರೊಲು ಮಣ್ಣುಮೈ ಮನುಜನಾಗಿದ್ದವನು
ಎಡೆಬಿಡದ ಸಾಧನೆಯ ಬಲದಿಂದ
ದೇವತ್ವದನ್ನು ತಿಳಿ ಏರಿದವ್ಯತವಾದೆ.
ಹೆರರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಉರಿದ
ನಾಲ್ವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನ ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲೆ
ಗೆಲವ ಹಿಂಸಾಕಣ ಸುರಿದ ಮೇರುಸರ್ವತವಾದೆ.
ಹಿಂಸೆಭೂತದ ಬವಣೆಯಲಿ ನರಳಿ,
ಬೆಂದು ಬರಡಾಗಿರುವ ಬುವಿಯಲ್ಲಿ
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕಾಳೆಗಕೆ ಅಹಿಂಸೆಯಸ್ತ್ರವನು ಬೋಧಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿ;
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ನಡೆದಿರಲು
ಹಿಂಸೆ ಮೈವೆತ್ತಂತೆ ಬಂದೊಬ್ಬ
ನಿನ್ನ ಕೊಲೆಗೈದಿರಲು
ಸಾಕ್ಷಿಟಿಸ ಕ್ರಿಸ್ತರೊಲು ಅನುರನಾದೆ.

‘ಚರಕಾ ಚಲಾ ಚಲಾಕೇ.....’

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವೀರ ಯೋಧರ ತಂಡ
 ಬಂಧನಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಜೈಲಿನಲಿ ಕೊಳೆತಿತ್ತು.
 ‘ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ’ದಂದು ಜೈಲ ಪೌಳಯ ಒಳಗೆ
 ನಾಡಬಾವುಟ ಮೆರೆಸಿ, ಸಭೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು
 ಇಂಟರ್ನಿ¹ ಗಳ ತಂಡ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸಿತ್ತು.
 ಜೈಲಕಟ್ಟಳೆ ಇದಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿತ್ತು.
 ವಾರ್ಡರು²ಗಳೇ ಬಂದು ಬೇಡೆಂದು ವಾರಿಸಲು
 ಜಗ್ಗದೆಯೆ ಇಂಟರ್ನಿ ಗಳು ಸಭೆಯ ನೆರೆಯೆ,
 ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟು ಫೋನು ಮಾಡಿದರಾಗ
 ಡೀ ಎಸ್ಪಿ³ ನೆರವನ್ನು ಕೂಡಲೆಯೆ ಬಯಸಿ.
 ಜೈಲ ಬಳಿ ಬುರ್ರೆಂಬ ನೀಳ್ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಬರೆ,
 ಪೋಲೀಸುಪಡೆ ತುಂಬಿ ವಾನು⁴ ಬಂದಿತು, ಎಂದು
 ಅರಿಯಿತಾ ಸಭೆ ನೆರೆದ ಇಂಟರ್ನಿ ಗಳ ತಂಡ;
 ಬೋಲೊ ಭಾರತ್ ಮಾತಾಕಿ ಜೈ, ಎಂದು
 ಘೋಷಣೆಗಳೇರಿದವು ಆಗಸವ.
 ವಿಘ್ನ ಬಹ ಮೊದಲೆ ಬಾವುಟವನೇರಿಸಲು
 ತವಕಿಸಿತು ನೆರೆದಿದ್ದ ಬಂಧಿತರ ಗುಂಪು.
 ವಾಲಂಟಿಯರ ಧೀರ ದಳಪತಿಯು ಸಿಳ್ಳಿಸಲು
 ಯೋಧರೊಲು ನಿಂತರಗೊ ಇಂಟರ್ನಿ ಗಳ ತಂಡ

1 Internee

2 Warder

3 D. S. P.

4 Van

ಬಾವುಟದ ಸುತ್ತಲೂ, ರಕ್ಷೆಯಿರುವ ತೆರದಿ.
 ಪೋಲೀಸು ಬೂಟುಗಳ ಸದ್ದು ಹತ್ತಿರವಾಯ್ತು.
 ಬಾವುಟದ ಹಾರಿಸಲು ದಳಪತಿಯು ಕೈ ನೀಡಿ
 ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆದ.
 'ಕಟ್' ಎಂದು ಏಟೊಂದು ಬಿತ್ತವನ ಕೈಗೆ
 ಪೋಲೀಸುಲಾರಿಯಾ ಬೀಸುವಿಕೆಯಿಂಡ.
 ಹಾರೆಹಾರಿತು ಒಡನೆ ಮೂರು ಬಣ್ಣದ ಧ್ವಜವು
 ಬೀಸಿ ಬಹು ಗಾಳಿಯಲಿ ಪಟಪಟಿಸಿ ದನಿದು,
 ಇಂಟರ್ನಿಗಳ ತ್ಯಾಗ ಧೈರ್ಯ ಸೂಚಿಯ ತೆರದಿ.

ಡೀ ಎಸ್ಸಿ 'ಯಸ್' ಎಂದು ಕೈಯೆತ್ತಿ
 ನೊದಲಾಯ್ತು ಧಸಧಸನೆ ಲಾಠೀಪ್ರಹಾರ.
 ಪೋಲೀಸರೇಟಿನಲಿ ಬಂಧಿತರ ಕೈಮುರಿದು,
 ತಲೆಯೊಡೆದು, ಎಲುಬುಗಳು ಸೀಳಿದವು.
 ಉಕ್ಕಿ ಚಿಮ್ಮಿತು ರಕ್ತ ಬಂಧಿತರ ಮೈನನೆಯೆ.
 ಬಿದ್ದವರ ಮೈಮುರಿಯೆ ಹೊಡೆಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದರು,
 ಓಡುವರ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ದನದಂತೆ ಚಚ್ಚಿದರು,
 ಅಡಗಿಹರ ಹೊರಗೆಳೆದು ನೆತ್ತರನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು
 ರಣಧೀರ ಪೋಲೀಸರು ;
 ಬರಿಗೈಯ ಬಂಧಿತರ ಮೈಮುರಿಯ ಚಚ್ಚಿದರು
 ರಣಧೀರ ಪೋಲೀಸರು ;
 ಇಂಟರ್ನಿಗಳ ಸಭೆಯ ಚದುರಿಸಾಯ್ತು ;
 ಕಂಬವನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸೆದು, ಬಾವುಟದ ಸೆಳೆದಾಯ್ತು ;
 ಇಂಟರ್ನಿಗಳನೆಲ್ಲ ಸೆಲ್ಲ*ಗಳ ಕೂಪದಲಿ ಕೂಡಿಯಾಯ್ತು ;

ಹೊಸ ಹಾಡು

ಸೆಲ್ಲುಗಳ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಜಡಿದಾಯ್ತು.

ಹಿಂಸೆಯೇ ಸಮರದಲಿ ಕ್ಷಣಿಕವಹ ಹೊರಗೆಲುವು ವ್ಯಗಶಕ್ತಿಗೇ.

ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಿತು, ಬೆಳಗು ಹರಿದಿತ್ತು.

ಪ್ರತಿ ಸೆಲ್ಲ ಬಾಗಿಲಿನ ಮುಂದುಗಡೆ

ಕಾನಲಿಹನೊಬ್ಬೊಬ್ಬ ಪೋಲೀಸನು.

ಇಂಟರ್ನಿಗಳ ನಿತ್ಯವಿಧಿಗೊಂದು ಸೆಲ್ಲು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯೆ

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹೊರಟನಾ ಹೊರಗುಕಡೆಗೆ.

ಕಾನಲಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ರೀಜರ್ವ್‌ಪೋಲೀಸ

‘ಚರಕಾ ಚಲಾಣ ಚಲಾಕೇ,

ಲೇಂಗೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಲೇಂಗೇ ’

ಎಂದು ಗುಣುಗುಣಿಸಿದ್ದ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರಹ ತಮ್ಮ ಗೀತೆಯನಿದನು

ತಮ್ಮ ತುಳಿಯಲೆ ಬಂದ ಪೋಲೀಸ ಹಾಡುವುದ

ಕೇಳಿದಾ ದಳಸತಿಯು ದುರುದುರನೆ ನೋಡಿದನು ಪೋಲೀಸನ.

ಪೋಲೀಸ ಹೇಳಿದನು ‘ಸಂಜೆಯಲಿ ಹೊಡೆದವರು ಬೇರೆ ಜನ.

ನಾವೀಗ ಬಂದಿಹುದು ಬರಿಯ ಕಾನಲಿಗೊಂದು.

ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಹೊಡೆವ ಪಾಪ ನಮಗೇಕೆ!’

ನಿನ್ನೆ ದಿನ ಬಂಧಿತರ ಹೊಡೆಹೊಡೆದು ಬಳಲಿದ್ದ

ಪೋಲೀಸ ಬಹುವಾಗಿ ಹಸಿದಿದ್ದ ;

ಬಂಧಿತರು ತಮ್ಮೊಟ್ಟದಲಿ ಪಾಲುಕೊಡಲೆಂದು

ಪೋಲೀಸುಬಾಯಿಯಲಿ ಸವಿ ಮಾತು ಜಾರಿತ್ತು.

ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ

‘ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ !

ಎಂಥ ಸಿಗ್ಗಿನ ಕುಳಿ ನೀವು !
ನಿಮ್ಮ ನಾಚಿಕೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೇ ಸಿಗ್ಗು ತರುವಂಥಹದು.
ನೇರ ನಿಟ್ಟಿಸಿದೆ ನಿಮ್ಮ ದೆಸೆ ;
ದಿಟ್ಟಿಯನು ಚೆಲ್ಲಿದಿರಿ, ನನ್ನ ಕಡೆಯಲ್ಲ, ನೆಲದ ಎಡೆ ;
ಸಿಗ್ಗು ಕುಳಿ ನೀವೆಂದು ಬಲ್ಲಿ,
ಇಲ್ಲದಿರೆ ನಾ ಬೆದರಿ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಕುಸಿಯುವುದೆ !

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ದೆಸೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿದೆ ;
ತುಟ ತೆರೆದು ನಸು ನಕ್ಕೆ ;
ನೋಡದೊಲು, ದಿಟ್ಟಿಯನು ಚೆಲ್ಲಿದಿರಿ, ನನ್ನ ಕಡೆಯಲ್ಲ, ನೆಲದ ಎಡೆ.
ಸಿಗ್ಗು ಕುಳಿ ನೀವೆಂದು ಅರಿಯದಿರೆ,
ರೂಪವತಿ ನಾನೆಂದು ಅರಿಯದಿರೆ,
ಮೊಕ ಮುರಿದು ಕುಸಿಯುವುದೆ ನಾ !

ಹಣ್ಣು ಕೊಳ್ಳುತ ನಿಂತಿದ್ದಿರಂದು ;
ಸನಿಹವೇ ನಾ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆ.
ಕೇಳದೊಲು, ದಿಟ್ಟಿಯನು ಚೆಲ್ಲಿದಿರಿ, ನನ್ನ ಕಡೆಯಲ್ಲ, ನೆಲದ ಎಡೆ.
ಚೆಲುವೆ ನಾನೆಂದು ಅರಿಯದಿರೆ,
ನಿಮ್ಮೊಲವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಿಹುದು ಅರಿಯದಿರೆ,
ಮೊಕ ಮುರಿದು ಕುಸಿಯುವುದೆ ನಾ.

ಏನೇನು ಭಾವಿಸಲಿ ಹೆರವರೆಲ್ಲ,
ನಾ ಬಲ್ಲೆ ಸಿಗ್ಗು ಕುಳಿ ನೀವೆಂದು.
ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ !
ಎಂಥ ಸಿಗ್ಗಿನ ಕುಳಿ ನೀವು
ನಿಮ್ಮ ನಾಚಿಕೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಸಿಗ್ಗು ತರುವಂಥಹುದು.'

ಭಿಕ್ಷುಕಿ

ನೊಗ ಬಾಡಿ ಜೋತಿತ್ತು
ತಲೆ ಕೆದರಿ ನಿಮಿರಿತ್ತು
ಕೊಳಕು ಹಚ್ಚಡ ತುಂಬಿದೆಯ ಮರೆನಾಡಿತ್ತು
ಸೊರಗಿದ್ದ ಎಳೆಯ ಮಗು ಸೊಂಟದಲಿ ಮಲಗಿತ್ತು.
ತರುಣನೊಬ್ಬನ ದಿಟ್ಟ ತನ್ನ ಮೇಲ್ ಸುಳಿದಿಹುದ
ಕಂಡು ಭಿಕ್ಷುಕಿಯ ಮುಖ ಅರಳಿ ಸೊಗಸಾಯ್ತು ;
ಕರಿಯ ಕಣ್ ಮಿಂಚಿದವು
ತುಟ ಅರಳೆ ಬಿಳಿಹಲ್ಲು ಮಿನುಗಿ ನಗುತಿತ್ತು.
ನಾ ಮೊದಲು ಬಗೆದಂತೆ ರೂಪವಿಹುದಿವಳಲ್ಲಿ
ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸೋತು ಬಾಡಿರುವಳು ;
ಎಂದರಿತ ಬಸ್ಸಿನಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಹರೆಯದವ.
ಬೇಡಿ ಫಲವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಸೋತು ಎದೆಗುಂದಿದ್ದ
ಭಿಕ್ಷುಕಿಯು ಚಿಮ್ಮಿದಳು ನೆಟ್ಟದಿಟ್ಟೆಯ ಎಡೆಗೆ.
ಕಾಸನೂ ಕೊಡದಿರಲು ಬೇರೆ ಜನ
ತರುಣನಿವ ಆಣೆಯನು ತೆಗೆದವಳಿಗಿತ್ತು.
ಹಿಗ್ಗಿದಳು ಹೂವಾಗಿ ;
ಸೊಬಗಿಡಿದ ನಗೆಗಣ್ಣು ದಿಟ್ಟಿಸಿದವನನ್ನು
ಮತ್ತೇನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿ ಕಾದಿಹ ತೆರದಿ.
ಬಳಿಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವಳ ನಗೆಗಣ್ಣು
ಅವನನಾವರಿಸಿತ್ತು ಬಸ್ಸು ಹೊರಟಾಗ.

*

*

*

*

ಹಲವು ದಿನ ಉರುಳಿದವು ;
 ಈ ಸಂಜೆ ಬಸ್ಸಿನಲಿ ಹಿಂಬಂದ ಅದೆ ತರುಣ ;
 ಸನಿಹದಲಿ ಜನ ಸೇರಿ ನಿಂತಿಹುದ
 ನೋಡಿ ಅವನೂ ನಡೆದ ಆಯೆಡೆಗೆ.
 ಹಸಿವಿನುರಿಯಲಿ ಬೆಂದು ಅಸುವ ನೀಗಿದ್ದ
 ಭಿಕ್ಷುಕಿಯ ಹೆಣ ನೆಲವನೊರಗಿತ್ತು.
 'ಮದಿಸಿರುವ ಹರೆಯದವರೆಸಿತೊ ಇಹ ಊರಿನಲಿ
 ಚೆನ್ನಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣೊಂದ ಸಲಹಲಾರೂ ಬರನೆ !'
 ಚಿಂತಿಸಿದ, ಉಗುಳು ನುಂಗಿದ ತರುಣ.
 ಹೆಣದ ಕೈಮುಷ್ಟಿಯನು ಜನ ಬಿಡಿಸಿ ನೋಡುವೊಡೆ
 ಒಂದಾಣೆ ಅಲ್ಲಿತ್ತು ತಣ್ಣಗಾಗಿ.
 'ಎಂಥ ಭಿಕ್ಷುಕಿ ಇವಳು !
 ಆಣೆಗೂ ಉಣಿಸುಣದೆ ಹಸಿದು ಸತ್ತಿಹ ಬೆಪ್ಪಿ !'
 ಎನಲು ಜನ, ನಿಟ್ಟುಸಿರ ತೀಡಿದನು ತರುಣ.
 ಸನಿಹದಲಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಭಿಕ್ಷುಕಿಯ ಎಳೆಕೂಸ
 ರಕ್ಷಣಾಲಯಕಿತ್ತು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡ.

ಕ ವಿ

ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು
ಶಾಂತನಾದ ಕಣಸುಗಣ್ಣು
ಸದಾ ಗಂಭೀರ
ಅಲೋಚನಾ ಮುಖಮುದ್ರೆ
ಏನು ಯೋಚಿಸಿರುವನೋ ಅವನಿಗೂ ಅರಿಯದು.

ಸೂಟು ತೊಟ್ಟು ಬರುವನೊಮ್ಮೆ
ಒಮ್ಮೆ ಬರಿಯ ಜುಬ್ಬ
ಬುಷ್‌ಕೋಟು, ಷರ್‌ವಾನಿ, ಟೈ ಒಮ್ಮೆ ಒಮ್ಮೆ
ಸಂಜೆ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ
ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆವರಿ, ದಣಿಮೆ ನಡೆಯುವ.

ಕವಿಯೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು ;
ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಗೊತ್ತು, ಯಾರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.
ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ವಂದಿಸುವರು ಹಲವರು ;
ಇವನೋ ಕೈ ಎತ್ತಿದರೆ ಎತ್ತಿದ, ಇಲ್ಲದಿರೆ ಇಲ್ಲ ;
ಮರುನಕ್ಕರೆ ನಕ್ಕ, ಇಲ್ಲದಿರೆ ಇಲ್ಲ.
ಜಂಬವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು
ಮತ್ತೆ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಮೊತನಾಡರು ;
ಬೆಳೆಯಿತು ವೈಷಮ್ಯದ ತೆರೆ.
ಕವಿ ಕಣಸುಗಾರನೆಂದು

ಶತ್ರುಮಿತ್ರ ಭೇದವನಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು,
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ನಡೆವಳಿಕೆ ಅವಗೆ ಒಲ್ಲದೆಂದು
ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು.

ವಿದ್ಯೆ ಜ್ಞಾನ ಕೀರ್ತಿ ಧನ ಎಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ
ಮಗುವ ಮನಸು, ತಿಳಿಯ ತಿಳಿವು.
ಕವಿಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಬರುವರು ;
ಅವನೆ ಮಿಠಾಯಿಯೆಂಬಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿವರು ;
ಅವನೂ ಮಗುವೆಂಬಂತೆ ಅವರ ನಡೆವಳಿ.

ಕವಿಯ ಕಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಆಸೆಪಡುವರು.
ಅವಗೂ ಪರಿಚಯ ಹುಡುಗಿಯರ ಹಿಂಡು ;
ಬರಿಯ ಮಾತನಾಡುವನೋ
ಏನು ಏನು ಮಾಡುವನೋ
ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತು, ಅವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು.
ಬಹು ಸಂಯಮಿ, ಅಂಥವನಲ್ಲ ; ಎನುವರು ಹಲರು
ಮಹಾ ರಸಿಕ, ಬಿಡುವನೆ ; ಎಂಬರು ಕೆಲರು
ಚಿಲುನ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಗಲು ಸವಿವುದೇ ಸರಿ ! ಎನುವರೂ ಉಂಟು.

ಮಗುವಿನಂಥ ಮನಸು, ಲಹರಿ ;
ಮುದುವರಲೂ ಕಾಣದಂಥ ತಿಳಿವು, ನಡೆವಳಿ.
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಗೆ ತಿಳಿಯದು
ಯಾರಿಗೂ ಅರಿಯದುದು ಅವಗೆ ಅರಿವುದು.
ಅತಿ ಗರ್ಭೀರ ; ನಗಲು ಬಾರದೋ !
ನಕ್ಕನೆಂದರೆ ಕಣ್ಣಲಿ ನೀರು ಬರುವವರೆಗೂ ನಗುವನು.
ಗಡಸು ಎಂದು ಮಾತು, ಹೆಸರು ;

ಹೊಸ ಹಾಡು

ತುಸುನ ನೋನ ಕಂಡರೂ ಕಂಬನಿಯನು ಮಿಡಿಯುವ.
ಅತಿ ವಿನೀತ, ಬಹು ನಿದಾನ
ಎಂಥ ಜೋರು, ಅಬ್ಬ ದುಡುಕು !
ಗುಡುಗು ಹೌದು, ಸಿಡಿಲು ಹೌದು
ಹುಮ್ಮಿನಂಥ ಹೃದಯ ಹೌದು.

ಬಹು ನಾಚಿಕೆ, ಬಹು ಧೈರ್ಯ
ಅತಿ ಗರ್ಭೀರ, ಅತಿ ಸರಸ
ಬಹು ದೂರ, ಬಹು ಹತ್ತಿರ.
ನಕ್ಕರೆ ನಕ್ಕೇ ಬಿಡುವ
ಅತ್ತರೆ ಅತ್ತೇ ಬಿಡುವ
ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಕಲ್ಲುಕಂಬನೆ ಸರಿ.
ಯಾವುದು ಸರಿ ? ಯಾವುದಲ್ಲ ?
ಲಹರಿ ಹರಿದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ.
ಹೂವು ತಿಂದು, ಹಾಲು ಕುಡಿದು, ಜೇನ ಸವಿದು
ಬೆಳೆದಂತೆ, ಬಳೆದಂತೆ ತೋರುವ ;
ಕಲ್ಲುತಿಂದು, ಮುಳ್ಳು ನೆಕ್ಕಿ ಬದುಕಿದಂತೆ ನಡೆಯುವ.

ನದಿಯ ತಳವೊ
ಕಡಲ ಅಡಿಯೊ
ಇಂಥವರಿಗೆ ಪಾಲು.
ಕಾಡೊ ಮೇಡೊ
ಏನಾಸವೊ
ಕೊನೆಗೆ ದೊರೆವ ಠಾವು.
ರಾಜಕ್ಕೀಯಕಿಳೆದರೆ
ಕಪ್ಪು ಭಾವಿಸುವ ಜನ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಕೊಲ್ಲುವದೆ.

ಕೊಲೆಯ ಕಳಸ

ಕುಪ್ಪಳಿಸಿತು ಕಾಂಗರೂ
ಆಫ್ರಿಕಾದ ತೀರದಿಂದ ಇಂಡಿಯಾದ ತೀರಕ್ಕೆ.
ಮೈಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಭಾರ ಎಲುಬಿನೊಂದು ಗೂಡು ;
ಕೊಂಚ ಮಾಂಸವಂಟೆಕೊಂಡ ಗಾಂಧಿಯೆಲುಬ ಗೂಡು.
ಕಡ್ಡಿಯಂಥ ಕೈಯಿ ಕಾಲು ;
ಪುಟ್ಟ ತಲೆ ; ಪುಟ್ಟ ಮುಖ ;
ಹೃದಯ ದೊಡ್ಡದು,
ಅವನ ಹೃದಯ ದೊಡ್ಡದು.
ಕಿವಿಯು ಬಾಗಿ, ಬಚ್ಚ ಬಾಯಿ ;
ಮೈಗೆ ಎರಡು ಬಟ್ಟೆತುಂಡು ;
ನಡೆಯಲಾರ ; ಊರುಗೋಲು ಬೇಕು.
ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಗಂಧವಿಲ್ಲ ;
ಕಲೆಯ ಚೆಲುವ ಬಲೆಯೆ ಒಲ್ಲದು.
ವಾಗ್ಮಿಯಲ್ಲ ; ಚೆಲುವನಲ್ಲ ;
ಕಡ್ಡಿಯಂಥ ಕೈಯಿ ಕಾಲು ;
ಹೃದಯ ದೊಡ್ಡದು ;
ಅವನ ಹೃದಯ ದೊಡ್ಡದು.
ನಾಡು ಮೊಳಗಿ ಕರೆಯಿತು ;
'ಬಾರ ಗಾಂಧಿ, ಬಾರ ಗಾಂಧಿ.
ಹೃದಯ ದೊಡ್ಡದು; ನಿನ್ನ
ಮನಸು ದೊಡ್ಡದು.'

ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲಿ ದೂರದಿಂದ ಬಂದ
 ಆಂಗ್ಲ ರಡಿಯ ದಾಸಳಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿರೆ ಭಾರತಿ,
 ಸಂಕೋಲೆಯ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿತದಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಿರಲು ಕೈಗಳು,
 ದಾದಭಾಯಿ ಗೋಖಲೆ
 ಬೆಸೆಂಟ್ ಧಾಸ ತಿಲಕರು
 ಹೆಣಗುತ್ತಿರೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರೆ ಬಂಧನವನು ಬಿಡಿಸಲು,
 ಬಂಗಾಳದ ಕಾಳಿಭಕ್ತ ಕ್ರಾಂತಿವೀರರು
 ದಾಸ್ಯಕೂಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೈಯ್ಯನೆತ್ತರಿಂದ ತುಂಬಿ
 ಹೊನಲನೀಸೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರೆ,
 ಗಾಂಧಿ ಬಂದ, ಗಾಂಧಿ ಬಂದ !
 ಅಹಿಂಸೆಯಸ್ತ್ರಹಿಡಿದು, ಮೆಲಿತು ಮಾತನಾಡಿ,
 ಗಾಂಧಿ ಬಂದ, ಗಾಂಧಿ ಬಂದ !

ನೌನವಾಯ್ತು ನಾಡು ; ಶಾಂತವಾಯ್ತು ಪಾಡು.
 ದಾಸ ಮೋತಿಲಾಲ ಕೂಡಿ
 'ಆಫ್ರಿಕಾದ ವೀರ,
 ಅಹಿಂಸೆಯಸ್ತ್ರವಾಧಾರ,
 ಶಾಂತಿ ದೂತ, ಸತ್ಯಪೂತ '
 ಎಂದು ಒಸಗೆ ಹಾಡಲು,
 ಹಿರಿಯ ನಾಡು ಭರತಭೂಮಿ
 ಒಕ್ಕೊರಲಿನಾಳನಂತೆ
 ಮರುಧ್ವನಿಯಗೈದಿತು ;
 ಗಾಂಧಿ ಜೈ ಜೈ ಯೆಂದು ಮರುಧ್ವನಿಯ ಗೈದಿತು.

ಚಂಪರಣ್ಯ ಅಸಹಕಾರ
 ದಂಡಿ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ
 ಚಳುವಳಿಗಳ ಕರ್ತೃವಾಗಿ,
 ಮೂರು ದಶಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಧೀರ ಮುಂದಾಳುವಾಗಿ
 ಕೋಟಿ ಜನದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೇವನಾಗಿ ದೈವವಾಗಿ
 ಬುದ್ಧನೆಂದು ಕ್ರಿಸ್ತನೆಂದು
 ನಾಡ, ಮನೆಯ, ಎದೆಯ ಬೆಳಗೆ ಬಂದ ಜ್ಯೋತಿಯೆಂದು
 ಜನದ ಕೋಟಿ ಗಡಣದಲ್ಲಿ
 ಹಿಮಾಚಲದ ಶಿಖರವಾದೆ.

ನೋಸ ತಂತ್ರ ಕಪಟ ಕಲಹಗಳಿಗೆ
 ಬೀಡೆನಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ
 ಸತ್ಯ ಧರ್ಮ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ಹೆಣಗಿ,
 ಘೋರ ರಕ್ತಬಲಿಯ ಕುಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾಳಿಗೆ
 ಅಹಿಂಸೆಯೆಂಬ ಅಮೃತ ಕುಡಿಸಿ, ದೇವಿಯಾಗಿಸಿ
 ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಶಾಂತನೈ !
 ಪ್ರಶಾಂತ ಧೀರನೈ !

ಕ್ರಿಸ್ತನುಸರ ಅಮರವಾಣಿ
 ಹುಲುಜನರಿಗೆ ಸಹ್ಯವಿರದೆ
 ಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೆತ್ತಿ, ಮಳೆಯ ಹೊಡೆದು, ಕೊಂದರು.
 ಕ್ರಿಸ್ತನುಸರ ನುಡಿಯು ಅಮೃತ.
 ಸುಧೆಯ ನೀಡೆ ಹೊನ್ನ ಕಲಶವಾಯ್ತು
 ಏಸುವಿನ ಕೊಲೆ.
 ಏಸುವನುರ ವಾಣಿಗಿಂತ
 ಪಾಪಿಜನರು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಕೊಂದರೆಂದು

ಜನದ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಶೋಕ ನಿಂತು
 ಏಸುವನ್ನು ಆದರಿಸಿದರು.
 ಅಂಥ ಭಾಗ್ಯ ಗಾಂಧಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಒಂದು ಸಂಜೆ, ಬಂತು ಸುದ್ದಿ ;
 ಬಾನುಲಿಯಿಂ ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ;—
 'ಪ್ರಾರ್ಥನಾಸಭೆಯ ಮಧ್ಯೆ
 ಗೋಡ್ಡೆ ಗುಂಡಿಸಿಂದ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕೊಂದ' ನೆಂದು.
 ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಉಸಿರುಗರೆದೆ.
 ಹುಲ್ಲಿನಂಥ ಮನುಜನೊಬ್ಬ
 ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊಂದರೂನು,
 ಕೊಲೆಗಡಕನು ಜುಡಾಸ್‌ನಂಥ ಪರಮ ಪಾಪಿಯೆಂದು
 ಲೋಕ ಬಗೆದರೂನು,
 ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಉಸಿರುಗರೆದೆ.

ಮೂರು ದಶಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಧೀರಮುಂದಾಳುವಾಗಿ
 ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ
 ಅಹಿಂಸೆಯಷ್ಟು, ಅಸಹಕಾರಗಳನ್ನು
 ಶೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಲಿಸಿಯಾಯ್ತು.
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ,
 ನಾಡ ನಡೆಸೆ ಗಾಂಧಿತತ್ವ ಸಲ್ಲದೆಂದು
 ಗಾಂಧಿಜೀಯ ಪಟ್ಟಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ನಿರ್ಧರಿಸಲು,
 ಜನವೆಂದಿತು, 'ಗಾಂಧಿ ಯುಗವು ಮುಗಿಯಿತು.
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿ ಸೇನಾಪತಿ.
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ಗಾಂಧಿ ಯುಗವು ಮುಗಿಯಿತು.
 ಗಾಂಧಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತು.'

ಜನದ ಮನದ ಬಿಂಬದಂತೆ
 ಖೂಳನೊಬ್ಬ ಬಂದು
 ನಮಸ್ಕಾರನಟನೆ ಮಾಡಿ
 ಗುಂಡಿನಂಥ ಕಠಿಣವಸ್ತ್ರವನ್ನು
 ತರಗಿನಂಥ ಗಾಂಧಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಗಿಸಿ,
 'ಹರೇ ರಾಮ್ ! ಹರೇ ರಾಮ್ !'
 ಅಸ್ತನಾದ ಗಾಂಧಿಪುರುಷ.

ಭಾರಿ ಬೆಟ್ಟದಂಥ ಗಾಂಧಿ ಬಾಳಿಗೆ
 ಕೊಲೆಯ ಕೊನೆಯು ಹೊನ್ನ ಕಳಸದಂಥ ಶಿಖರ.
 ಹಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನಲ್ಲದೆ
 ಸಾದಸಾದಾ ತೆರದ ಜನಕೆ
 ದೂರ ದೂರದಿಂದ ಬಂದ ಮಂದಿ
 ಒಳಸಂಚನೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣದಾಸೆ ತೊರೆದು,
 ಕೊಲೆಯ ಕಠಿಣ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲುಂಟೆ.
 ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯೆಂಥ ಹಿರಿಯನೋ
 ಮರಣದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಹಿರಿಯನೇ !

ಭೂಪಾಲಂ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕತೆ :

ಸಿಡಿಲು
ಒಲವಿನ ಉಪವನ

ನಾಟಕ :

ತ್ರಿಶೂಲ
ಕುಮ್ಮಟ ನಲ್ಲಭ
ಕಾಲೇಜ್ ಹುಡುಗಿ

ಪ್ರಬಂಧ :

ಗೊಂಚಲ್ ಮಿಂಚು
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೀರರು

ಕವಿತೆ :

ಹೊಸ ಹಾಡು
ಪ್ರಳಯ ದುಂದುಭಿ
ರಂಜನ

ಶಿಶುಗೀತೆ :

ಹೂ
ಹಹ್ಲಹಾ
ಗುನ್ನು ಬಂತು

ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ ಕೃತ

‘ ರಂಜನ ’

ಶ್ರೀ ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂರವರ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹ ರಸ, ಭಾವ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಶಕ್ತಿ, ಆವೇಶ, ಅದರ್ಶ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ; ಮನಮೋಹಕ ಅನಂದದಾಯಕ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ. ಕಲಾವಿದನ ಶಿಲ್ಪ, ಗಾಯಕನ ಲಯ, ನಟರಾಜನ ಕುಣಿತ, ನಿಸರ್ಗದೇವತೆಯ ನಿರ್ಮಲಗೀತೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರತಿಭಾಸುಂದರ ಸಮನ್ವಿತ ಕವನ ಪರಿಚಯ ಪಡೆದಾಗ

ಏನು ಅಶ್ಚರ್ಯ ! ಭೂಪಾಲಂನ ಮಾತೇಂ

ಸವಿಯೋ ಸುಂದರವೋ ಸತ್ಯವೋ

ಅನ್ನಿಸದೆ ಇವದು.

ಟಿ. ಟಿ. ಶರ್ಮ : ‘ ವಿಶ್ವಕರ್ಣಾಟಕ ’

ಕವಿತ್ವದಯ ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದುವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕವನದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯ ಸದೃಶತೆ, ಸಹಜವಾದ ಶೈಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ವಸುದೇವ್‌ರ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಅಗಾಧವಾದುದು.

‘ ಉಷಾ ’

.....ಗೀತೆಗಳು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ. ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಓದಿದರೂ ಬೇಸರವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

‘ ವಾಣಿ ’

ಭಾವ, ಪದಜೋಡಣೆ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಓಟ ಎಲ್ಲ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ..... ಉಪಮಾನಗಳು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಹರ್ಷಗಳನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.

‘ ಕತೆಗಾರ ’

‘ ರಂಜನ ’ ಬರೀ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ರಂಜನವಲ್ಲ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಜೀವಸತ್ಯವಾದ ರಂಜನ.

ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ.

‘ಪ್ರಳಯ ದುಂದುಭಿ’

ಚೆಲುವನ್ನು ರಂಜಿಸಿ, ವಸುದೇವ್ ರಸಿಕರ ಮನ ಸೆಳೆದು. ಈಗ ಅವರು ನಗ್ನಸತ್ಯದ ಅರಾಧಕರಾಗಿ ಅದರಡೆಗೆ ರಸಿಕರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದಾರೆ..... ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆರಗಿಸುವ ಹವಣಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಈ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿ. ಕೆ. ಗೋಕಾಕ್.

.....ಈ ಕವನಗಳು ಹೊಸಪಾದಿಯನ್ನು ತುಳಿದಿವೆ. ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿವೆ. ಕಾವ್ಯದ ಮೈಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ.

‘ಜನಪ್ರಗತಿ’

‘ ಸಿಡಿಲು ’

‘ಸಿಡಿಲು’ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಅದು ಕತೆಗಳೂ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯವು. ಇವು ಕವನದಲ್ಲಿ ಮೈತಳವ ಕತೆಗಳು. ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎದೆ ಕರಗಿಸುವ ಕರುಣೆಯುಂಟು ; ಮಣ್ಣಿನ ಬಾಳಿಗೆ ಹೊನ್ನಿನ ಬೆರೆತದ್ದುನ ಪ್ರೇಮದ ಜಾಮಗಾರಿಕೆಯ ಬಣ್ಣನೆಯುಂಟು ; ಎದೆ ತೋರಿಸಿ ಹೃದಯ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡುವ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಕಂಬನಿಯುಂಟು ; ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಾಲೆಯಾಡುವ ಚೆಲುವಿನ ಗಾರುಡಿಯ ಬಣ್ಣನೆಯುಂಟು.

‘ಬಡೆದ ಕನ್ನಡಿ’ ಲೇಖಕರ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಭಾವನೈರಾಲ್ಮವನ್ನೂ ಕಲ್ಪನಾಚತುರತೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ‘ವೆನ್ನದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ’ ಪ್ರೇತಗಣದ ಹುಚ್ಚು ಕುಣಿತದ ಉನ್ನಾದ ಭೀಕರತೆಗಳ ಬಣ್ಣನೆಯ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪಥಿಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ತಂದು ಚೆಲ್ಲಿ, ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ‘ಸಿಡಿಲು’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಲಿಗೆ ಅನುವಾದ ವಸ್ತುವಿದೆ. ಕತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದಿರುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪುಟವೂ ಕೊನೆಯ ದುರಂತವನ್ನು ಇವಿಸಲು ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕವಿಗಳು ಕತೆಗಾರರೂ ಆದರೆ, ಕವಿಯ ಲೇಖನಿಗೆ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ದಿನ್ನಾಣವೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಏನು ಕಾಣಬಹುದೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಣಬಹುದಿಲ್ಲ, ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ.

‘ವಿಶ್ವಕರ್ಣಾಟಕ’

ವಸುದೇವ್ ಭೂಪಾಲಂ !

ರೋಮಾಂಚಕವಾದ ಗಭೀರವಾದ ಹೆಸರು. 'ಸಿಡಿಲು' 'ಕುಮ್ಮಟಿ ನಲ್ಲಭ'ಗಳನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯೂ, ಕೃತಿಯೂ ರೋಮಾಂಚಕ ನೆಂದೂ ಗಭೀರನೆಂದೂ ಅರಿವಾಗದಿರದು.

ಬಾಲ್ಯಾರಭ್ಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದಿವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರ್ವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಕೃತಿವಂತರಾಗಿದಾರೆ, ಯಶೋವಂತರಾಗಿದಾರೆ. ಪುಸ್ತಕ ವಾಗಿರುವುದು ಕೆಲವಾದರೆ ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವುದು ಹಲವು ಹಲವು. ಕೈಯಿಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ನೂತನತೆಯನ್ನು, ಅಸಾಧಾರಣತೆ ಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾರೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಿದಾರೆ. ಭೂಪಾಲಂರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಅರ್ಥಕೃತೇ' ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ. 'ಯಶಸೇ' ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಯಶೋಮಾರ್ಗ ನಾದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗಕ್ಕೆ ಮಾರುವೋಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ನಿರುತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ ಅಂತರ್ಮುಖಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಜೀವನ ವರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯತಪಸ್ವಿಯಾಗಿದಾರೆ.